

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ
พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุกับคนไทย (ตอนที่ ๓)

ในสมัยสุโขทัย มีข้อความในศิลาจารึกหลักที่ ๑ (ประมาณ พ.ศ.๑๘๓๕) บอกว่า “พ่อขุนรามคำแหง
ทรงช้างเผือกชื่ออรุจาศรี ไปนมัสการพระศรีรัตนธาตุ พระองค์ทรงอัญเชิญพระธาตุประดิษฐานไว้กลางเมือง
ให้คนบูชา ๖ วันก่อนที่จะประดิษฐานไว้กลางเมืองศรีสัชชนาลัยแล้วทรงสร้างเจดีย์ครอบไว้”

ในรัชสมัยพระยาสุโขทัย ทรงอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุมาจากลังกา ประดิษฐานไว้ในเมืองนครชุม เป็นต้น

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ (พ.ศ.๒๓๕๓ – ๒๓๖๐) พระสังฆราช
ลังกาให้พระสงฆ์ลังกาอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ และต้นพระศรีมหาโพธิ์จากลังกามาถวาย ต่อมาใน พ.ศ.๒๔๑๑

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ (พ.ศ.๒๔๑๑ – ๒๔๕๓) อุปราชอังกฤษ
ที่ครองอินเดียได้มอบพระบรมสารีริกธาตุแก่ประเทศไทย พระปิยมหาราชได้รับสั่งให้พระยาสุโขมนัยวินิต
ไปอัญเชิญมาจากอินเดียมากรุงเทพฯ แล้วนำมาบรรจุไว้ที่เจดีย์ภูเขาทอง วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ยิ่งใน
ปัจจุบัน มีการอัญเชิญพระธาตุ หรือพระบรมสารีริกธาตุจากศรีลังกา บ้าง อินเดีย บ้าง จีน บ้าง หรือจากประเทศอื่น ๆ
ทั่วโลกมาประดิษฐานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวบ้าง เป็นการถาวรบ้างอย่างต่อเนื่อง ทุกครั้งที่มีการอัญเชิญมา
พุทธศาสนิกชนจากทุกทิศก็หลั่งไหลมากราบไหว้บูชา นอกจากนี้ ในเจดีย์สำคัญของวัดต่าง ๆ ก็มีการบรรจุ
พระบรมสารีริกธาตุและพระธาตุ (พระอรหันตธาตุ) ไว้เช่นกัน

คนไทยโบราณนิยมตั้งชื่อวัดขึ้นต้นหรือลงท้ายด้วยคำว่า “ธาตุ” เช่น วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์
(กรุงเทพฯ) วัดมหาธาตุ (วัดมหาธาตุสุโขทัย, ชัยนาท, ออยุธยา, เพชรบูรณ์, นครพนม, เพชรบุรี เป็นต้น)
วัดพระธาตุพนม (นครพนม) วัดพระธาตุศรีจอมทอง วัดพระธาตุตอดยสุเทพ (เชียงใหม่) วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
(พิษณุโลก) วัดพระบรมธาตุไชยา (สุราษฎร์ธานี) วัดพระศรีมหาธาตุ (กรุงเทพฯ) เหตุผลในการตั้งวัดขึ้นต้นหรือลง
ท้ายด้วยคำว่า “ธาตุ” ก็เพราะมีความเกี่ยวข้องกับพระธาตุ หรือพระบรมสารีริกธาตุนั่นเอง

อานิสงส์การบูชาสักการะพระธาตุ หรือพระบรมสารีริกธาตุ

พระมหากัสสปะบูชาสักการะพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าพระนามว่า “ปทุมุตตระ” ได้กล่าวถึงผล
กรรมในอดีตชาติของตน ดังปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก ขุททกนิกาย อปทานตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าครั้งสร้าง
อศฺมียเจดีย์งดงาม สูง ๑๐๐ ศอก กว้าง ๑๕๐ ศอก ตั้งวิมานเสียดฟ้า สั่งสมบุญไว้แล้ว ทำจิตให้เลื่อมใส
ในห้องบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ (ของพระปทุมุตตระ) นั้น สร้างกุศลเป็นอันมาก ระลึกถึงบุรพกรรม จึงไปเกิด

ในสวรรค์ชั้นไตรทิพย์ คุณวิเศษเหล่านี้คือ ปฏิสัมภทา ๔ วิโมกข์ ๘ และอภิญญา ๖ ข้าพเจ้าได้ทำให้แจ้งแล้ว คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าก็ได้ทำเสร็จแล้ว”

พระชาตูปุชกะ ได้บูชาสักการะพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าพระนามว่า “สิทธัตถะ” ได้กล่าวถึง ผลกรรมในอดีตชาติของตน ดังปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก ขุททกนิกาย อปทานตอนหนึ่งสรุปความได้ว่า “ข้าพเจ้าได้เก็บพระธาตุของพระพุทธเจ้า (พระสิทธัตถะ) ไว้บูชาตลอดเวลา ๕ ปี เหมือนบำรุงพระองค์ผู้ทรง พระชนม์อยู่ข้าพเจ้าได้บูชาพระธาตุไว้ จึงไม่รู้จักทุกข์เลย นี่เป็นผลแห่งการบำรุงพระธาตุ คุณวิเศษเหล่านี้ คือ ปฏิสัมภทา ๔ วิโมกข์ ๘ และอภิญญา ๖ ข้าพเจ้าได้ทำให้แจ้งแล้ว คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าได้ ทำเสร็จแล้ว”

พระปัจจุปฏิฐานสังญะ ได้บูชาสักการะพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าพระนามว่า “อัทธทัสสี” ได้กล่าวถึงผลกรรมในอดีตชาติของตน ดังปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก ขุททกนิกาย อปทานตอนหนึ่งสรุปความ ได้ว่า “ข้าพเจ้าเกิดในกำเนิดยักษ์ ได้รับคำแนะนำให้บูชาพระธาตุของพระพุทธเจ้า (พระอัทธทัสสี) เมื่อได้ฟัง ดังนั้น จึงได้สร้างพระสถูปบรรจุพระธาตุ บำรุงพระสถูปอยู่ ๕ ปี ด้วยผลกรรมนั้น จึงได้รับสมบัติ ได้บรรลุ อรหัตตผลแล้ว”

ตำนานเกี่ยวกับพระธาตุ หรือพระบรมสารีริกธาตุนี้ เป็นเรื่องเล่าสืบต่อมามากมายยาวนาน จากคนรุ่นแล้วรุ่นเล่า จนกลายเป็นเรื่องที่ฝังลึกอยู่ในความเชื่อของคนประจำถิ่นนั้น ๆ และความเชื่อนี้ก็ปรากฏออกมาในประเพณี พิธีกรรมของคนในถิ่นนั้น ๆ มีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจ เมื่อใดที่ประสอภัยประสอความสำเร็จ ก็จะไปกราบไหว้บูชา ขอศีลขอพร วิธีชีวิตอย่างนี้มีมาอย่างต่อเนื่องจากยุคสู่ยุค ความเชื่อเกี่ยวกับพระธาตุ หรือพระบรมสารีริกธาตุในสังคมไทย

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ